

EGYSZER VOLT, HOL NEM VOLT...

Privát meseórán a jubiláló pesti Andersennél — Oszkár bácsi különleges történetei felnőttek számára — Történnék még csodák a valóságban is

— *Idegyeljétek, gyerekek! Idehallgassatok, felnőttek! Mesét mondok el most nektek, igaz, megtörtént, élő mesét, magáról a mesemondóról. Ismeritek valamennyien, őshaju, idős bácsika, aki arról nevezetes, hogy nincsen vezetékneve, csak keresztnéve. Jólismert alakja a pesti éjszakai kávéházaknak. — innen ismeritek ti, felnőttek; legnépszerűbb embere a nyári mesedélutánoknak — innen ismeritek ti, gyerekek.*

— *Nincs vezetékneve? ... Hogy lehet ez? Pedig bizony így van. Csak úgy hívják, hogy Oszkár bácsi és nem másképpen. Ez az Oszkár bácsi kerek huszonöt éve mesél a gyerekeknek Budapesten és vidéken. Bizony, gyerekek és ti hölgyolvasók, még nem is éltetek akkor, amikor Oszkár bácsi már csodálatos meséit mondogatta. Abból az alkalomból, hogy a kedves, fehérhaju Oszkár bácsi jubilál, hallgassuk csak végig ezt a néhány, felnőtteknek való kedves mesét, amelyet ő mondott el a szerkesztőségi íróasztal mellett. Halljuk, Oszkár bácsi! Kezdje csak el: „Hol volt, hol nem volt, talán még az operenciás tengeren is túl, volt egyszer egy...”*

BEVEZETŐÜL: ESETE KRUDY GYULÁVAL

A megholdogult nagyszerű író, Krúdy Gyula történetét Oszkár bácsival sokan hallották már. Ennek elmondása nélkül azonban nem lehet Oszkár bácsiról írni.

Az egyik hajnalon megjelent Krúdy Gyula a gőzfürdőben és ott találta nagy buslakodva Oszkár bácsit.

— *Mi bajod van, Oszkár bácsi? —* kérdezte Krúdy Gyula és egyáltalában nem lepődött meg, amikor megtudta, hogy Oszkár bácsi azon szomorkodik, hogy nincs pénze. Krúdy Gyula gondolt egy nagyot, visszament a kabinjába és magával hozott egy ötkoronást.

— *Ez a tied, Oszkár bácsi, de most mesélj nekem, amíg meg nem unom! ...*

Oszkár bácsi belefogott aranyos meséibe, hal-kan, finoman ömlött ajkáról a szó és a pompás melegben, a gőzfürdőben Krúdy Gyula hallgatta, hallgatta a csodálatos meséket. Oszkár bácsi elmondott három szép mesét, azután felállt és el akart bucsuzni. Krúdy azonban nem hagyta elmenni.

— *Mesélsz tovább, vagy víz alá nyomlak! —* szólt és rögtön le is nyomta Oszkár bácsi fejét a forró víz alá.

Hogyne mesélt volna ezután tovább Oszkár bácsi, hiszen ahányszor abba akarta hagyni, Krúdy keze rögtön munkába lépett és máris víz alá került szegény feje. Bizony egészen délig volt kénytelen mesélni Oszkár bácsi és ha nem jut eszébe egy mentőötlet, ki tudja, meddig kell ottmaradnia. Elkezdett halk, duruzsoló altatómeséket mondani, míg Krúdy Gyula feje lehanyatlott és elaludt. Így tudott végre kikerülni a gőzfürdőből.

Oszkár bácsi és Krúdy Gyula sokat évődtek egymással. Amikor egyszer korán reggel megjelent Oszkár bácsinál egy ur és azt mondta, hogy ő a *forgalmiadó ellenőr* és Oszkár bácsinak ezentúl forgalmiadót kell fizetnie, akkor Oszkár bácsi kijelentette, hogy ő hajlandó kétszer annyi forgalmiadót fizetni, mint Krúdy Gyula, csak menjen először hozzá az ellenőr ur. Félóra mulva ott volt Krúdynál a forgalmiadó ellenőr. Krúdy Gyula nagy haragra gerjedt, amikor tőle adót kértek, de azután gonosz mosoly nyílt ajkán és azt felelte, hogy hajlandó kétszer annyi forgalmiadót fizetni, mint Oszkár bácsi, csak keresse fel előbb őt a forgalmiadó ellenőr ur. Szegény ellenőr, képzelhetjük, mennyit inkasszált a két bohémén.

NYOLCSZÁZ GYEREKKEL A SÖTÉTBEN

— *Egyszer Békéscsabán a moziban kellett mesélnem —* mondotta Oszkár bácsi. — *Nyolcszáz gyerek szorongott a moziban, amikor mesélés közben egyszerre csak elaludt a villany, rövidzárlat következett be. A rendezők megijedtek, hogy most pánik lesz a gyerekek között, én azonban így szóltam a gyerekekhez:*

— *Idehallgassatok gyerekek! Most egy olyan mesét mondok el, amit csak sötétben lehet meghallgatni. Nem féltek? ...*

— *Nem, nem! —* kiáltották a gyerekek és mialatt én a koromsötétben meséltem, a gyerekek feszülten figyeltek. Mire befejeztem, kijavították a hibát és újra meggyulladtak a lámpák. Hálálkodtak is a békéscsabai szülők, amiért megmentettem a helyzetet.

— *Egy másik alkalommal mesedélutánom*

volt egy vidéki városkában. Ugyanezen a délutánon lett volna az előadása az ismert kitűnő népies írónak, csak hogy nem nagyon vették ám a jegyeket a délutáni előadásra. Igyekeztem dében propagandát csinálni az előadásnak és rábeszéltem az embereket, hogy okvetlenül váltsanak jegyet. Amikor odaléptem néhány beszélgető kiscsodához és őket is rá akartam venni az előadás meghallgatására, egyikük megkérdezte:

— *Oszkár mit fog az író ur csinálni?*

— *Hát fel fog olvasni —* feleltem.

— *Felolvasni? ... Hiszen tudunk mi magunk is olvasni! —* mondotta megsértődve és ott hagyott.

MIT ADNAK A MOZIBAN?

Oszkár bácsi a kitűnő rajzoló, Forray Zoltánnak társaságában tartott vasárnaponként vidéki városokban mesedélutánokat. Amikor egy vasárnap délelőtt megérkeztek Szekszárdra és Forray szomorúan legyintve kijelentette, hogy aligha lesznek délután sokan a moziban tartandó mesedélutánon, hiszen alig látható plakát erről az eseményről a városban. Oszkár bácsi fölülesen intette le:

— *Ugyan, Szekszárdon minden gyerek tudja, hogy ma délután én a moziban mesélek. Ha akarod, be is bizonyítom.*

Egy alig tízéves kisfiú jött szembe iskolatáskával a hátán. Oszkár bácsi mosolyogva megszólította:

— *Mondd csak kisfiú, tudod-e mit adnak ma délután a moziban?*

A gyerek büszkén felelt:

— *Hogyne tudnám. A meztelen asszonyt! ...*

MESÉK A FELNŐTTEKNEK

Oszkár bácsi nemcsak a gyerekek között volt mindig népszerű, hanem a felnőttek között is. Az *Otthon-körben* Molnár Ferenc és Bródy Sándor nem egyszer meséltettek maguknak vele. Oszkár bácsi komolyan vette ezeket a megbízásokat. Szentül hitte, hogy a mesék a felnőtteket is érdeklik, hiszen minden ember gyermek marad — legfeljebb az idő jár el felette.

Egyszer fel is léptették Oszkár bácsit egy komoly előadáson. Egyetlen gyerek ült a nézőtérben, Oszkár bácsi mégsem ijedt meg. Elmondott egy tízperces mesét arról, hogy *hogyan került a medve a ketrecbe*. Talán még sohasem volt ilyen sikere Oszkár bácsinak. A felnőttek feszülten figyeltek, senki sem unatkozott és Oszkár bácsinak volt igaza: tíz percig csupa gyerek ült a nézőtérben.

Komolyodnak azonban a mai gyerekek is. Más mese kell nekik, mint a régieknek.

— *Bizony a mai gyerekeknek nem kell már Hófehérke, a törpék, vagy Piroska és a farkas, —* mondotta. — *A mai gyerekek elsősorban az állatvilágból való történetek kellene. Nagyon szeretik a japán, török és arab meséket, de nem rajonganak semmi olyasmiért, amelyben szellemek vagy boszorkányok fordulnak elő. Nem kell nekik a háborús mese sem és nem igaz, hogy a mai gyereket csak a háborús játékok érdekelnék.*

NEM KELL A TALÁLT PÉNZ

Oszkár bácsi különös, érdekes ember. Pénze sosincs, ami még egymagában nem jelentene semmi különösezt, csak hogy Oszkár bácsiról tudni kell, hogy ő Budapest leghíresebb *alvója*. Legyen az nappal vagy éjjel, ha Oszkár bácsi leül egy székbe úgy elalszik, mint a bunda. Soha nem huzzák, tréfálják is ezért Oszkár bácsit, aki ilyenkor bizonyára a fellegekben, a csodálatos mesevilágban jár.

Oszkár bácsi pár éve a Vigaszínház előtt egy délelőtt *aktatáskát* talált. Tanácstalánul kinyitotta és mit nem műveltek vele a szellemek, *kötégszámra állott a száz bankó a táskában*. A pesti Andersén nemi arra gondolt, hogy ez a táská bizonyára azért került elé, mert mint ő szokta a gyerekeknek mondogatni, *jótét helyében jót várj*, — hanem kinyomozta a tulajdonos céget a táskában talált üzleti levelekből, sietve kölesönkért a legközelebbi ismerőstől husz fillért telefonra és megtelefonálta a jó hírt: *megvan a táská*. A pénzt a vállalat pénzbeszedője vesztette el. Oszkár bácsi mégcsak jutalmat sem fogadott el a becsületességéért.

Csak a husz fillért kérte vissza, hiszen az kész kiadás volt.

KI AZ A SZALAY?

Oszkár bácsi vezetéknevét, — mint mondtuk, — sohasem használja. Gyakran akadt dolga egykor *Kertész K. Róbert* kultuszállamtitkár-nál, akinek titkára jól ismerte és mindig beleszékelte. Egyszer új titkár fogadta Oszkár bácsit, aki nem ismerte őt és így Oszkár bácsi illendőnek tartotta névjegyét elővenni. *Szalay Oszkár* — állott a névjegyen és a titkár nemsokára ezzel jött vissza:

— *Sajnálom, az államtitkár ur nem ismeri Önt!*

Ekkor jött rá Oszkár bácsi, hogy neki nincs vezetékneve.

— *Tessék csak megmondani, hogy az Oszkár bácsi van itt! —* kérte a titkár és nemsokára mosolyogva jött ki eléje maga az államtitkár, aki ezen a néven ismerte csak.

Néhány héttel ezelőtt Oszkár bácsival *igazi csoda történt*. Bement egy szálloda kávéházába és újságot kezdett olvasni. Nemsokára szokása szerint elbóbiskolt és arra ébredt, hogy pincér áll előtte borítékkal a kezében. Oszkár bácsi felbontotta a borítékot, amelyből egy ropogós *százpengős* hullott ki. A még álmos Oszkár bácsi megdörzsölte a szemét és csodálkozva kezdte olvasni a kisérő levelet. Kiderült, hogy egy fiatal földbirtokos pillantotta őt meg a kávéházban és ilyen módon közönte meg Oszkár bácsi meséit, amelyeket vagy husz évvel ezelőtt hallott tőle az Állatkertben.

Akinek ezt Oszkár bácsi elmesélte, az nem akarta elhinni és csak legyintet:

— *Nekem mesélj, Oszkár bácsi!*

Azóta Oszkár bácsi nemcsak a mesékben hisz, hanem az életben is és fennn hirdeti:

— *Történnék még csodák! ...*

Ladányi Lóránt